

Nowe stanowisko *Equisetum telmateia* (Equisetaceae) na starorzeczu Wisłoki w Jaśle

Equisetum telmateia Ehrh. (skrzyp olbrzymi) jest gatunkiem wywodzącym się z lasów łągowych, jednak w ostatnich latach coraz częściej pojawiającym się w różnorodnych zbiorowiskach synantropijnych (KORNAŚ i in 1959; LONDO 1985; WRÓBEL 2003).

Podczas badań inwentaryzacyjnych na terenie projektowanego użytku ekologicznego na starorzeczu w Kaczorowach, w Jaśle (kwadrat ATPOL **EF90**) stwierdzono obecność skrzypu olbrzymiego na skraju starorzecza w niewielkich płatach łągowych i w zbiorowiskach nitrofilnych okrajków (Tab. 1).

Tabela 1 (Table 1). Zbiorowiska z udziałem (Communities with) *Equisetum telmateia* Ehrh.

Nr zdjęcia – No of relevé	1	2	3	4
Data – Date	17.07.2001	17.07.2001	17.07.2001	17.07.2001
Powierzchnia zdjęcia – Area of relevé [m ²]	50	50	10	15
Pokrycie drzew – Canopy cover [%]	60	40	0	0
Pokrycie krzewów – Shrub cover [%]	+	20	0	0
Pokrycie w-wy zielnej – Cover of herb layer [%]	90	55	100	100
Pokrycie w-wy mszystej – Herb cover [%]	0	10	0	0
Liczba gatunków – Number of species	17	21	13	7
<i>Drzewa – Trees</i>				
* <i>Alnus incana</i> (a)	2	3	.	.
* <i>Alnus incana</i> (b)	+	2	.	.
* <i>Alnus incana</i> (c)	+	+	.	.
<i>Fraxinus excelsior</i> (a)	3	.	.	.
Ch. All. <i>Alno-Ulmion*</i>				
<i>Equisetum telmateia</i>	4	4	5	5
Ch. Cl. <i>Querco-Fagetea</i>				
<i>Lamium galeobdolon</i>	+	+	.	.
Ch. Cl. <i>Artemisietea vulgaris</i>				
<i>Impatiens parviflora</i>	+	+	.	.
<i>Urtica dioica</i>	+	+	+	1
<i>Galium aparine</i>	+	+	+	+
<i>Solidago gigantea</i>	2	1	1	.
<i>Aegopodium podagraria</i>	1	1	+	.
<i>Calystegia sepium</i>	+	+	1	.
<i>Geum urbanum</i>	+	+	+	.
<i>Rubus caesius</i>	+	+	+	.
<i>Festuca gigantea</i>	+	+	.	+
<i>Chaerophyllum aromaticum</i>	.	.	+	+
<i>Myosoton aquaticum</i>	.	.	+	+
<i>Inne (Others)</i>				
<i>Angelica sylvestris</i>	r	+	.	.
<i>Cirsium oleraceum</i>	.	+	+	+

Sporadyczne (Sporadic): zdj. 1. **Ch. Cl. Artemisietea vulgaris:** *Glechoma hederacea* +; zdj. 2. **Inne (Others):** *Veronica beccabunga* 1, *Plagiomnium undulatum* (d) +, *Sambucus nigra* (c) +, *Scirpus sylvaticus* +, *Mentha aquatica* r; zdj. 3. **Ch. Cl. Artemisietea vulgaris:** *Rumex obtusifolius* +, *Impatiens glandulifera* r.

Obszar projektowanego użytku ekologicznego „Łęg w Kaczorowach” znajduje się w dolinie rzeki Wisłoki, na jej lewym brzegu, pomiędzy ujściami Ropy i Jasiołki. Pod względem fizycznogeograficznym jest to teren Kotliny Jasielsko-Krośnieńskiej, położony przy samej krawędzi wzniesień Pogórza Ciężkowickiego (KONDRACKI 1998). W północnej i zachodniej części znajduje się niewielkie starorzecze Wisłoki, mimo iż znacznie wypłycone, wciąż jednak posiadające lustro wody o głębokości dochodzącej do 1,5 m.

Wytworzone tam zbiorowiska roślinne posiadają charakter łęgowy lub zastępczych fitocenoz łęgowych. Zachowane fragmenty ekosystemów łęgowych są w znacznym stopniu zdegradowane, zachowując jednak swój charakter i znaczenie.

Drzewostan płatów łęgowych ze skrzypem olbrzymim budowany jest przez *Alnus incana* i *Fraxinus excelsior*. Wśród gatunków zielnych dominującą rolę odgrywa *Equisetum telmateia*, jednak zdecydowaną większość stanowią gatunki występujące w zbiorowiskach nitrofilnych okrajków (w ujęciu BRZEGA 1989). Duży udział ma kenofityczna *Solidago serotina* oraz *Aegopodium podagraria*.

Badania inwentaryzacyjne w obrębie „Łęgu w Kaczorowach” zostały sfinansowane przez Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa Urzędu Miejskiego w Jaśle.

Summary. A new locality of *Equisetum telmateia* (Equisetaceae) on the old Wisłoka river-bed in Jasło. *Equisetum telmateia* Ehrh. has not numerous natural localities inside urban areas. A new locality is situated near the town boundary on the old Wisłoka river-bed. This area (“Łęg w Kaczorowach”) will be legally protected. *E. telmateia* occurs there in riparian forest and nitrophilous saum-communities.

Scientific research in old Wisłoka river-bed was supported by Department of Protection of Environment and Agriculture of Jasło Municipal Office.

LITERATURA

- BRZEG A. 1989. Przegląd systematyczny zbiorowisk okrajkowych dotąd stwierdzonych i mogących występować w Polsce. – *Fragm. Flor. Geobot.* **34**(3–4): 385 – 424.
- LONDO G. 1985. Hoe afwijkend zijn de nieuwe groeiplaatsen van *Equisetum telmateia* Ehrh. in Nederland? – *Gorteria* **12**(8–9): 206–210.
- KONDRACKI J. 1998. Geografia regionalna Polski. ss. 441. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- KORNAŚ J., LEŚNIEWSKA J. & SKRZYWANEK A. 1959. Obserwacje nad florą linii kolejowych i dworców towarowych w Krakowie. – *Fragm. Flor. Geobot.* **5**(2): 199–216.
- WRÓBEL D. 2003. Występowanie *Equisetum telmateia* (Equisetaceae) w antropogenicznych zbiorowiskach roślinnych na terenie Karpat i Dolnego Śląska. – *Fragm. Flor. Geobot. Polonica* **10**: xx–xx.

KRZYSZTOF MRÓZ, ul. Kościuszki 24/6, PL-38-200 Jasło, Polska;

DOMINIK WRÓBEL, Zakład Systematyki Roślin Naczyniowych, Instytut Botaniki im. W. Szafera, Polska Akademia Nauk, ul. Lubicz 46, PL-31-512 Kraków, Polska; e-mail: wrobdom@poczta.onet.pl

Przyjęto do druku: 14.01.2003 r.